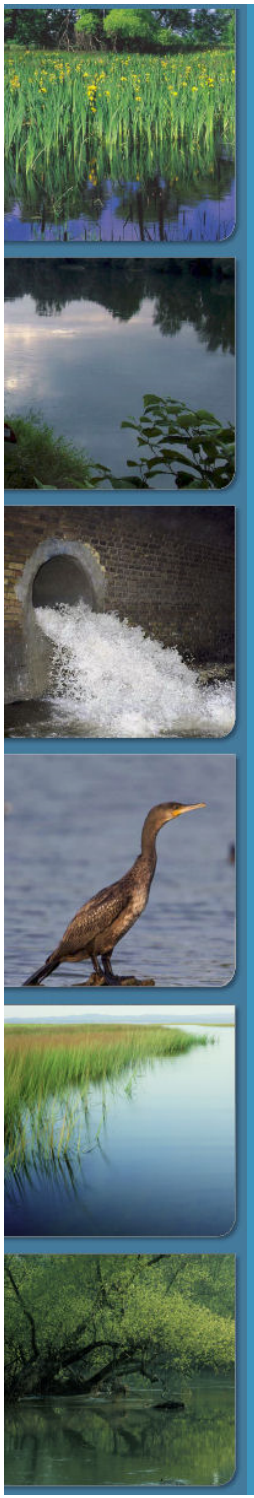

Javaslatok az 1-7 Gerecse alegységet érintő intézkedésekre

Vízfolyások, állóvizek és felszín alatti vizek állapotának javítása

Bartal György
(Öko Zrt. vezette Konzorcium megbízásából Vidra Kft.)

"Vízgyűjtő-gazdálkodási tervek készítése" (KEOP-2.5.0/A)

1-7 Gerecse alegység víztestjei

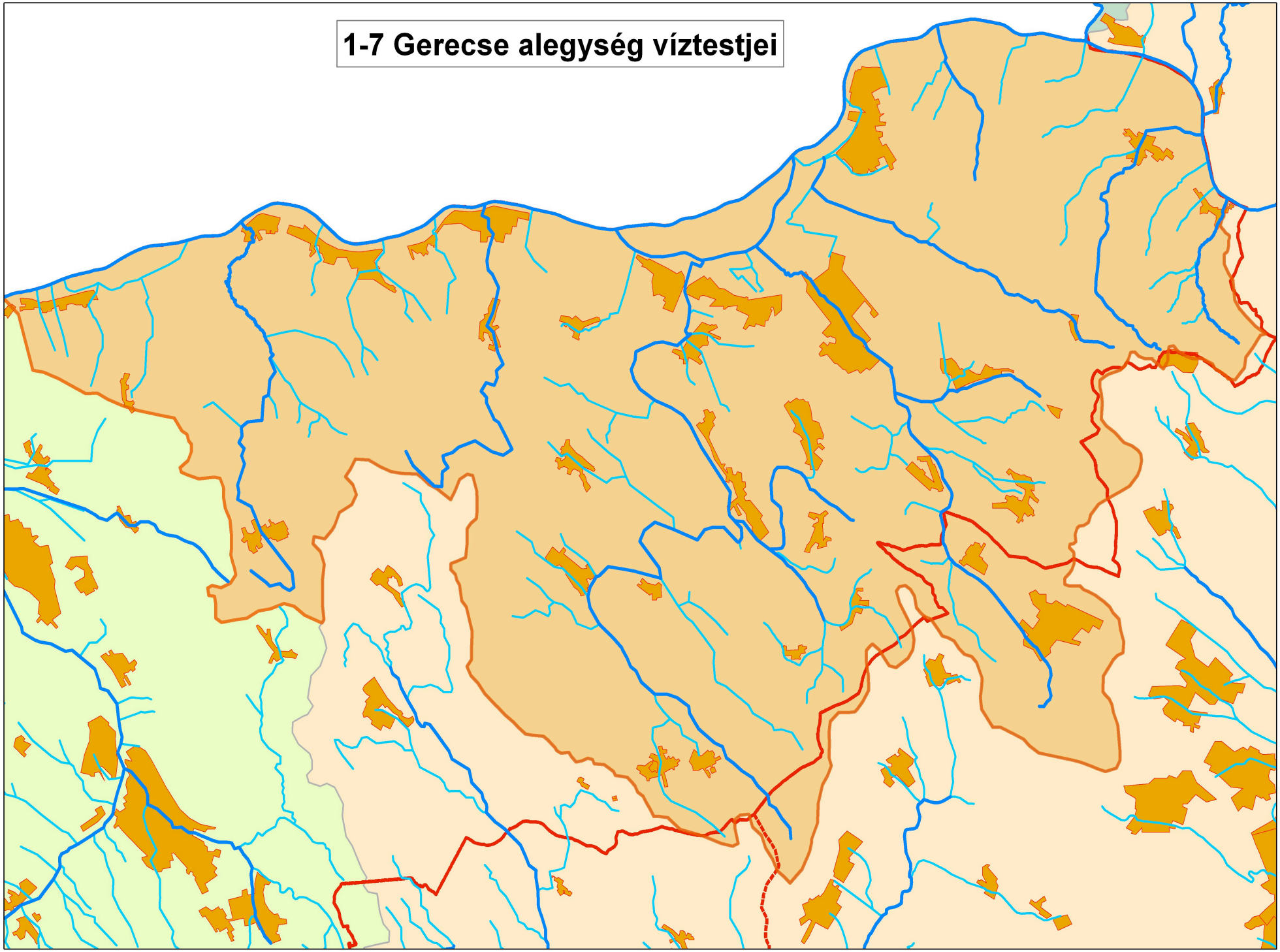

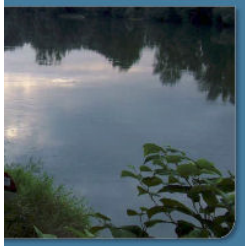

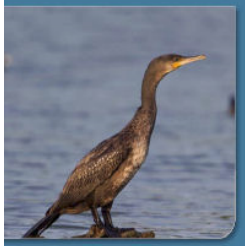
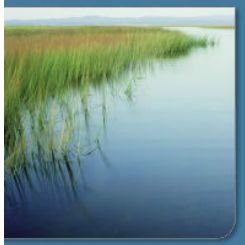
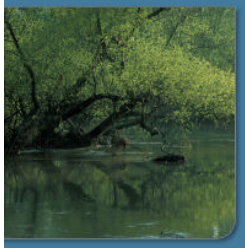

1-7 Gerecse alegység vizei
(jelentősebb felszíni és felszín alatti víztestek)

Főbb vízfolyások:

- Únyi-patak
- Bikol-patak
- Bajóti-patak
- Kenyérmezei-patak és mellékága
- Csenke-patak
- Dömösi-Malom-patak
- Pilismaróti Malom-patak
- Szentlélek-patak
- Duna

Főbb felszín alatti víztestek:

- északi peremvidék hordalékterasz , sekély porózus
- Duna-vízgyűjtő Által-ér-torkolat – Visegrád - sekély hegyvidéki, - hegyvidéki
- Esztergomi-források vízgyűjtője, karsztos

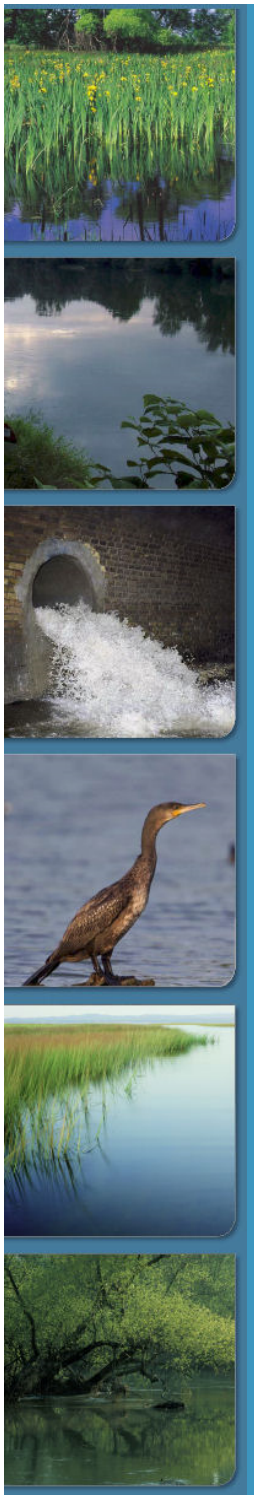

Jelentős vízgazdálkodási problémák

Vízfolyások és állóvizek

1. Vízfolyások és állóvizek szabályozottsága

- kisvízfolyások mederállapota nem megfelelő
- Duna Gönyű-Szob közötti szakaszán jelentős medermélyülés
- a hajóút biztosítása természetvédelmi érdeket sérthet

2. Tápanyag és szervesanyag terhelés

- általánosan a diffúz tápanyag- és szervesanyag-terhelés jellemző (Únyi-patak, Bajna-Epöli vízfolyás, Janza-patak, Dági-vízfolyás, Kenyérmezei-patak)

3. Veszélyes anyagok

- ipari szennyvízkibocsátás és hulladéklerakók (elsősorban Únyi-patak víztestjein)

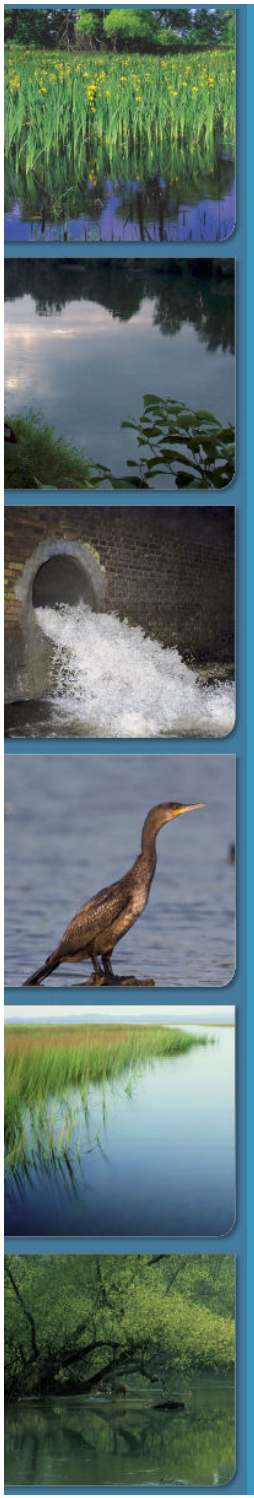

Jelentős vízgazdálkodási problémák

Felszín alatti vizek

1. Mennyiségi problémák

- a karsztos víztestnél van teszt alapján probléma

2. Nitrát és ammónium szennyezésekkel kapcsolatos problémák

- mezőgazdasági területekről származó diffúz szennyezés 2 db víztestnél
- alacsony csatornázottsági arány
- vízbázisvédelmi problémák

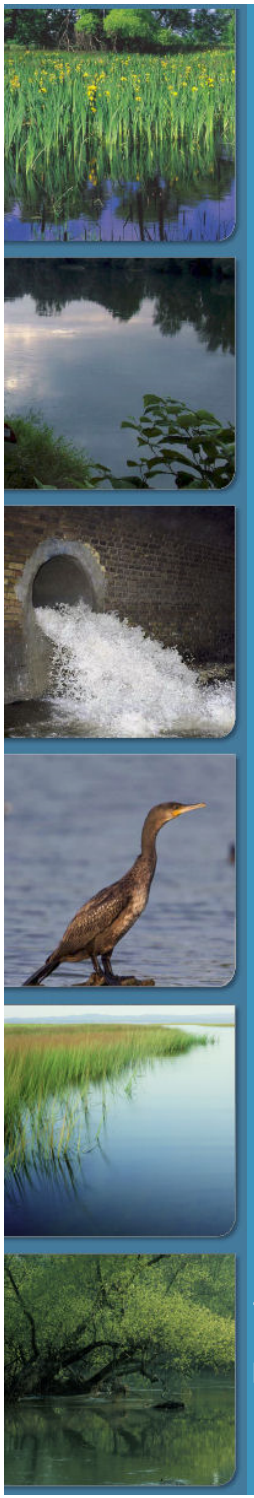

Erősen módosított és mesterséges víztestek

Víztestek	Módosítottság/létrehozás oka
erősen módosított	
Bikol-patak, Csenke-patak	Völgyzárógátas tározó (vízgazdálkodási és rekreációs, sporthorgászati céllal)

??? Egyetért-e azzal, hogy a megadott indok alapján erősen módosított víztestté kell nyilvánítani az adott víztestet?

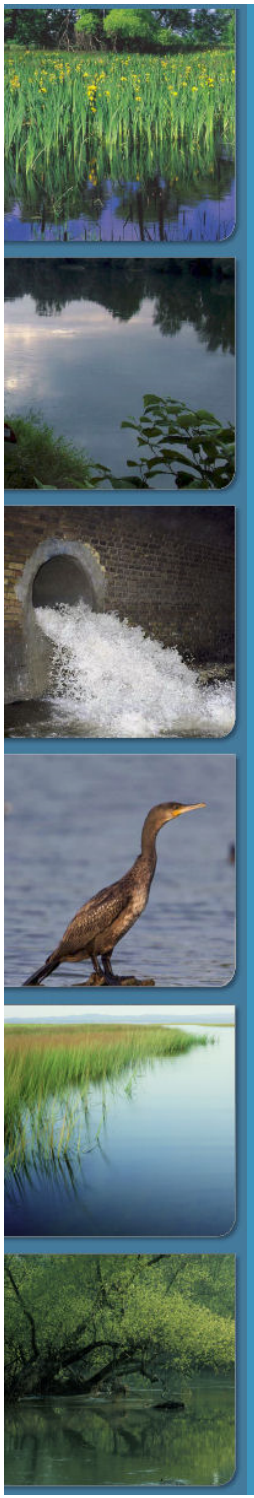

A vizek állapota jelenleg

Vízfolyások - összesen 11 db

Ebből 2/1 jó, 5/1 nem jó, 4/9 adathiány miatt nem dönthető el (ökológiailag/kémiailag)

Felszín alatti vizek – összesen 4 db

Ebből 3/2 jó, 1/2 nem jó (mennyiségileg/kémiailag)

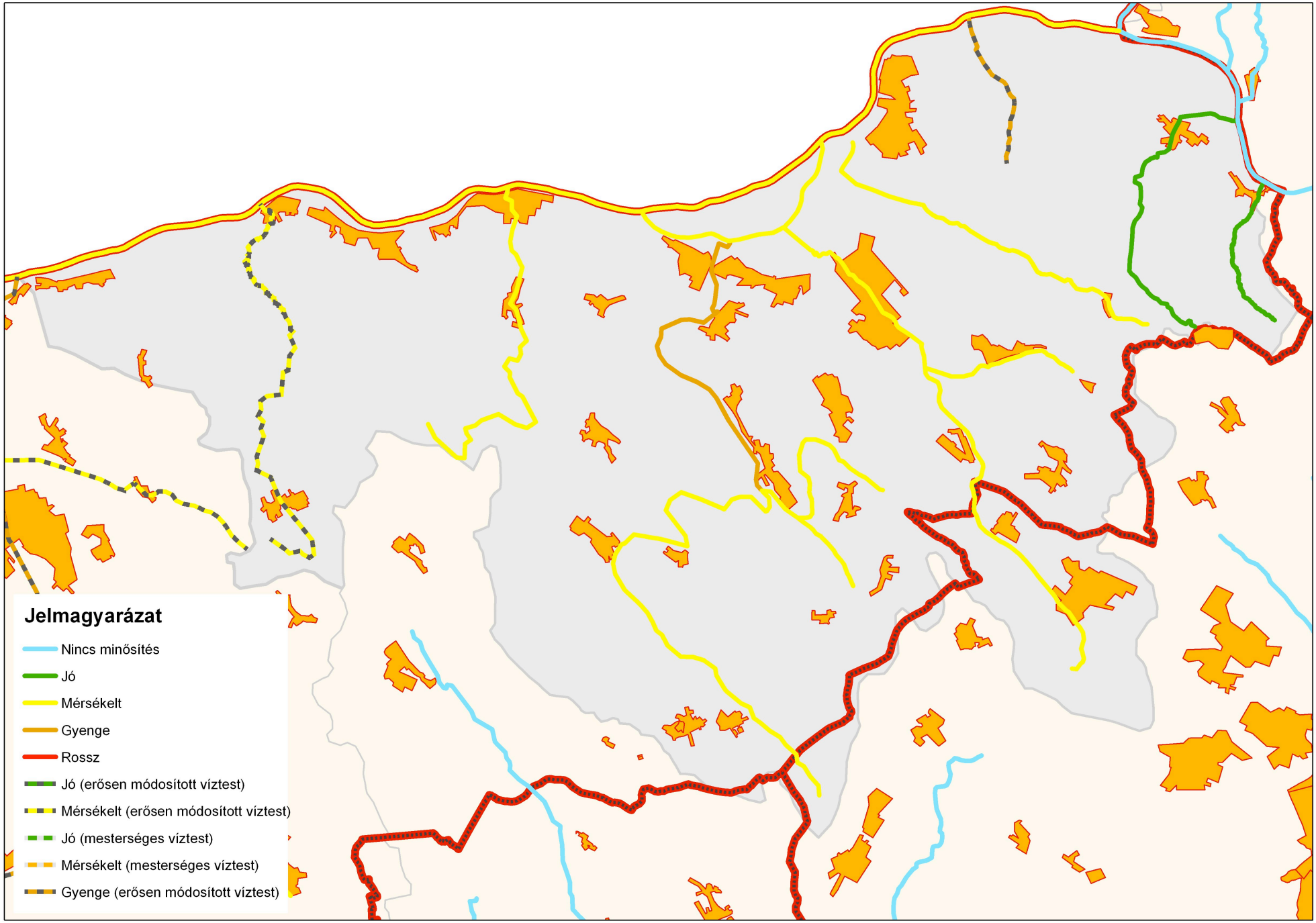
Jelmagyarázat
Nincs minősítés
Jó
Mérsékelt
Gyenge
Rossz
Jó (erősen módosított víztest)
Mérsékelt (erősen módosított víztest)
Jó (mesterséges víztest)
Mérsékelt (mesterséges víztest)
Gyenge (erősen módosított víztest)

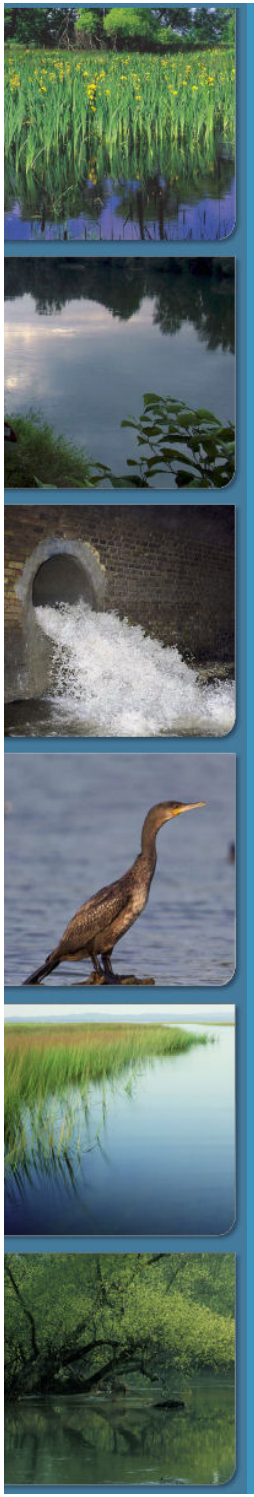

Célkitűzések és mentességek

	Jó állapot/ potenciál elérése			
	Jelenlegi jó állapot (%)	2015-ig (%)	2021-ig (%)	2027-ig vagy később (%)
Vízfolyások és állóvizek:	27	18	45	10
Természetes	33	11	44	11
Mesterséges	0	0	0	0
Erősen Módosított	0	50	50	0
Felszín alatti vizek:	25	0	75	0

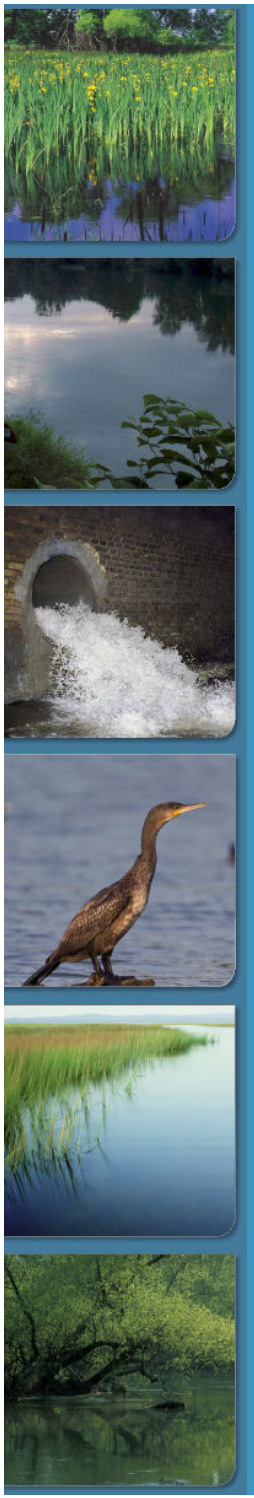

2015 utáni határidők és enyhébb célkitűzések okai

Időbeni mentességek főbb okai:

- a szükséges ökológiai helyreállási idő hossza,
- műszaki természetű gyakorlati vagy jogszabályi kényszerek meggátolják,
- aránytalanul magas terheket jelent a megvalósítás.

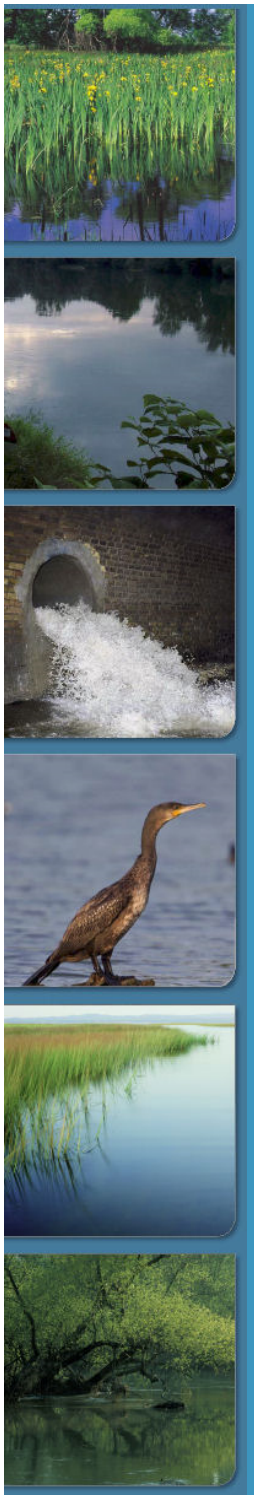

Főbb intézkedések csoportosítása

1. Tápanyag- és szervesanyag terhelések csökkentése
2. Egyéb szennyezésekkel kapcsolatos problémák megoldása
3. Vízfolyások és állóvizek szabályozottságának csökkentése
4. Fenntartható vízhasználatok, a vizek mennyiségi állapotának javítása
5. Megfelelő ivóvízminőséget biztosító intézkedések
6. Védett területekre vonatkozó egyedi intézkedések
7. Átfogó, országos intézkedések

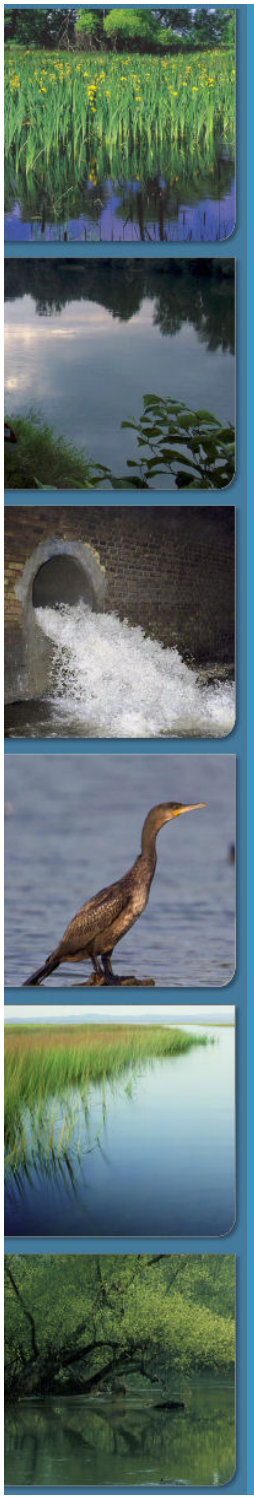

Tápanyag- és szervesanyag terhelések csökkentése

1. Területi agrárintézkedések

- tápanyag-felesleg jelentős csökkentése
- erózió csökkentése
- állattartótelepeken megfelelő trágyaelhelyezés

Megvalósítók/költségviselők: mezőgazdasági gazdálkodók

2. Vízfolyások és állóvizek rehabilitációja

- Únyi-patak és Kenyérmezei-patak mederkotrás

Megvalósítók/költségviselők: Vízfolyások tulajdonosa, kezelője

3. Csatornázás és szennyvízelhelyezés

- Szennyvíz Program

Megvalósítók/költségviselők: Önkormányzat, lakosság

- közvetlen ipari szennyvíz és használt termálvíz bevezetések szabályozása

Megvalósítók/költségviselők: kibocsátó vállalkozások

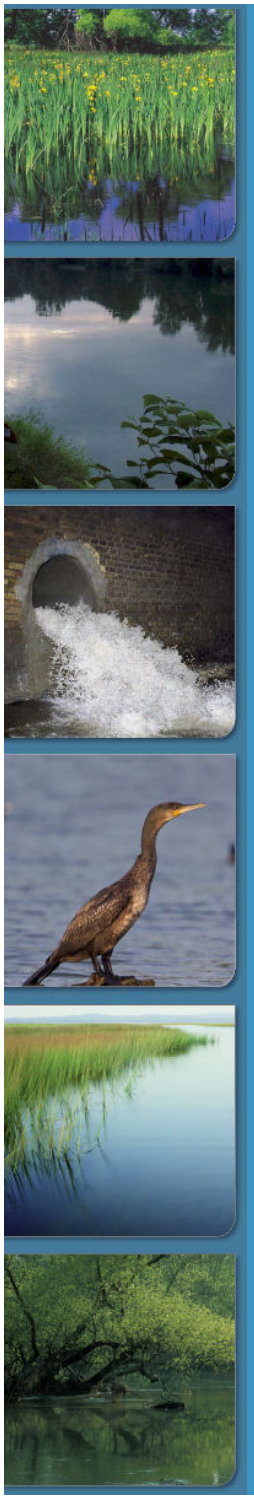

Tápanyag- és szervesanyag terhelések csökkentése

4. Települési eredetű szennyezések csökkentése

- települési hulladékgazdálkodás,
- belterületi csapadékvíz elvezetés

Megvalósítók/költségviselők: Önkormányzat

5. A halastavi és a horgászati hasznosítás jó gyakorlata

- oldaltározós halastavakból történő megfelelő vízleeresztés
- völgyzárógátas tározók megfelelő vízminőségének, illetve vízleeresztésének biztosítása

Megvalósítók/költségviselők: Halászati, horgászati tevékenységet végző vízhasználók.

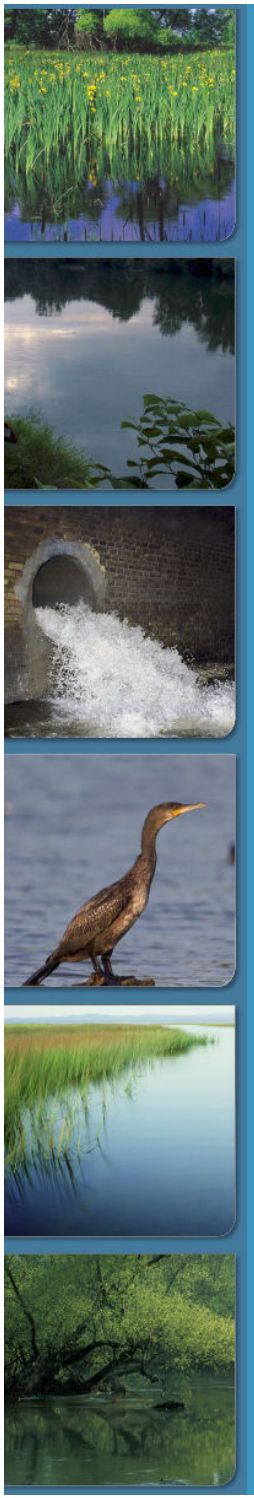

Egyéb szennyezésekkel kapcsolatos problémák megoldása

1. Ipari szennyvízkibocsátásokból származó terhelések csökkentése

   ipari szennyvíz bevezetések felülvizsgálata

Megvalósítók/költségviselők: Ipari szennyvízkibocsátók

2. Felszín alatti vizeket veszélyeztető, ipari és mezőgazdasági eredetű szennyezett területek feltárása, kármentesítése

   az alegységen jelenleg összesen 14 helyen folyik kármentesítés és a kár feltárása

Megvalósítók/költségviselők: Szennyezett területek tulajdonosa, kezelője.

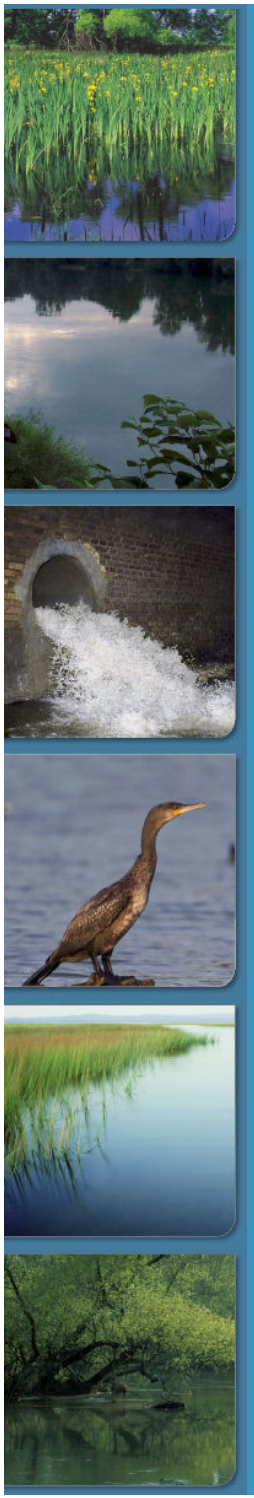

Vízfolyások és állóvizek szabályozottságának csökkentése

1. Kis és közepes vízfolyások rehabilitációja

- partmenti védősáv
- mederrehabilitáció

Megvalósító/költségviselő: Vízfolyás tulajdonosa, kezelője. ROP, KEOP.

2. Nagy folyók szabályozottságának csökkentése

- holtágak, mellékágak rendszeres vízpótlása

Megvalósító/költségviselő: ÉDUKÖVIZIG

3. További intézkedések

- Duna medersüllyedés (4 változat)

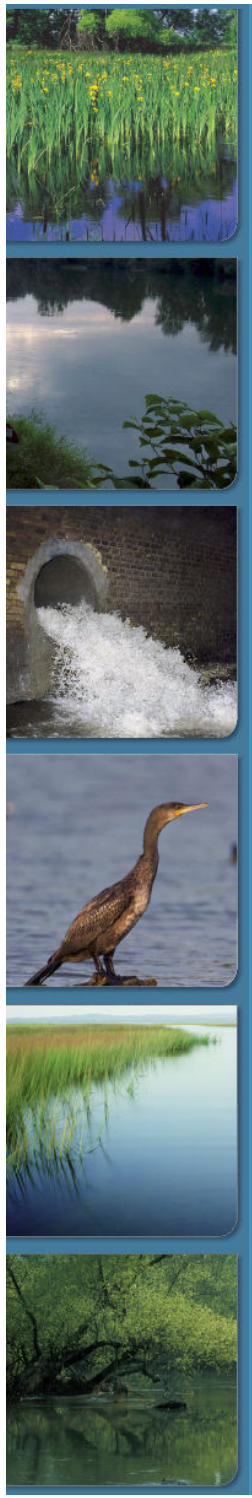

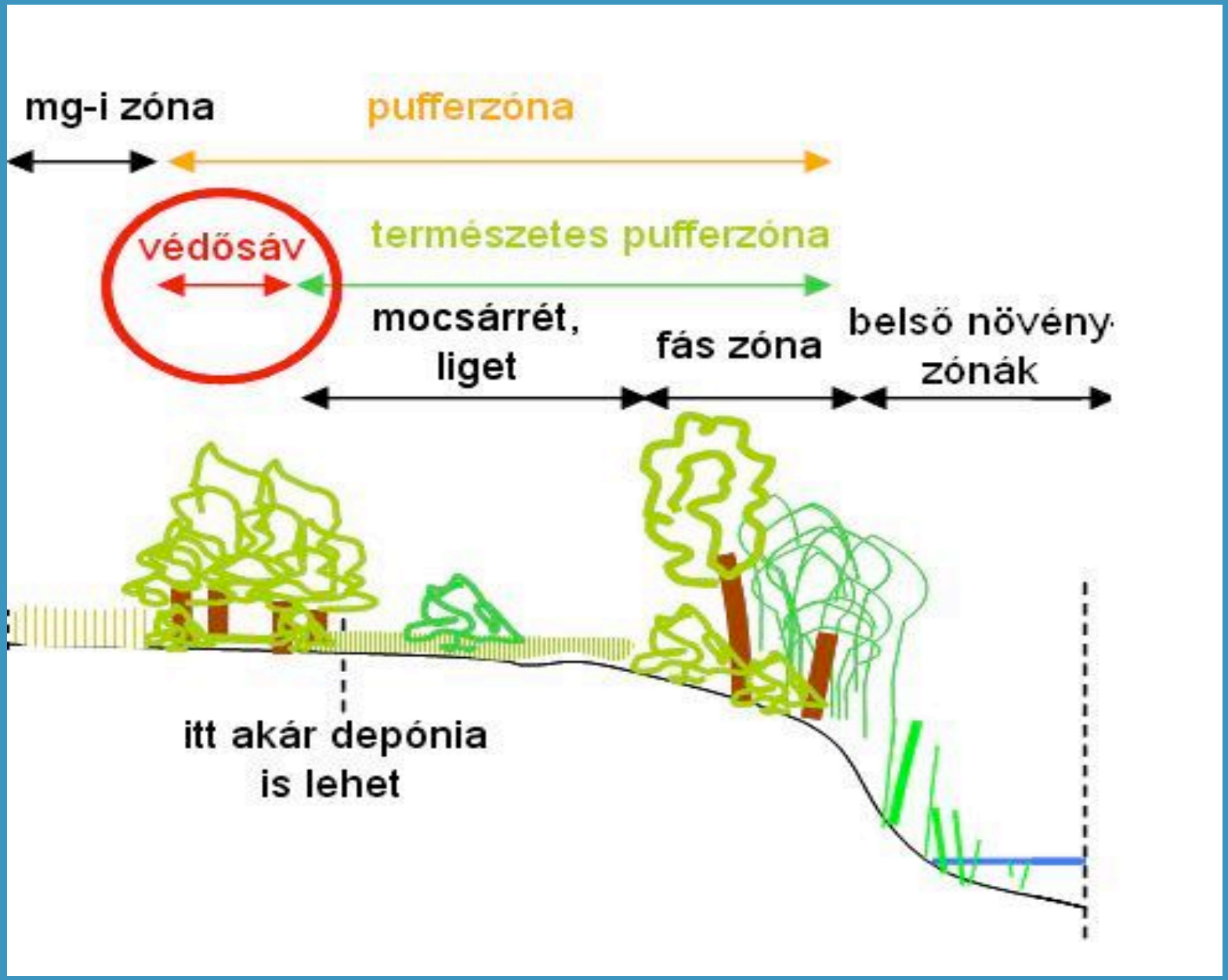
mg-i zóna
pufferzóna
védősáv
természetes pufferzóna
mocsárrét,
liget
fás zóna
belső növény-
zónák
itt akár depónia
is lehet

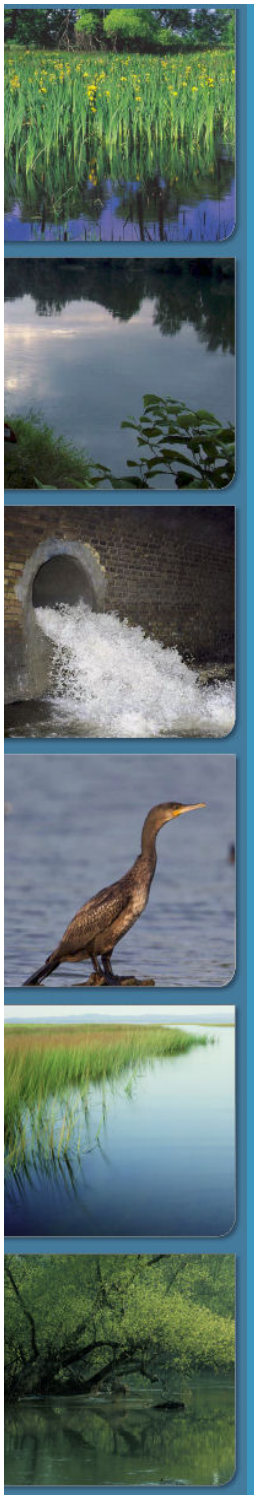

Vízfolyások és állóvizek szabályozottságának csökkentése

1. Kis és közepes vízfolyások rehabilitációja

- partmenti védősáv
- mederrehabilitáció

Megvalósító/költségviselő: Vízfolyás tulajdonosa, kezelője. ROP, KEOP.

2. Nagy folyók szabályozottságának csökkentése

- holtágak, mellékágak rendszeres vízpótlása

Megvalósító/költségviselő: ÉDUKÖVIZIG

3. További intézkedések

- Duna medersüllyedés (4 változat)

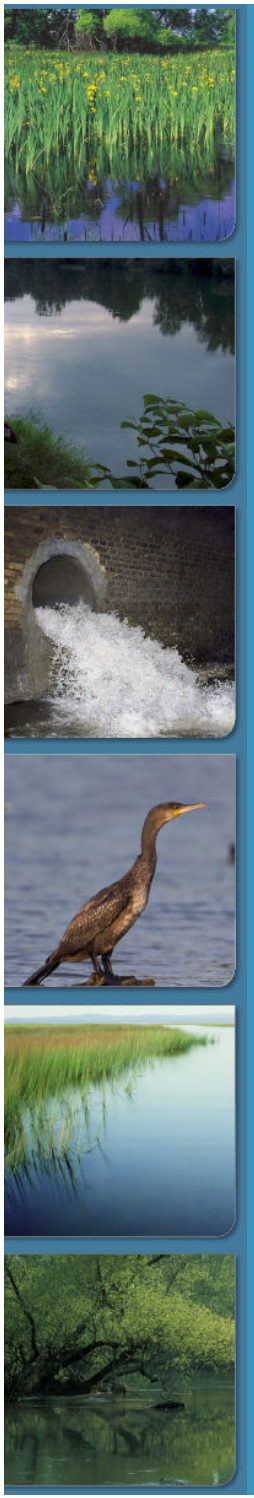

Duna 100 éves idősora Esztergomnál

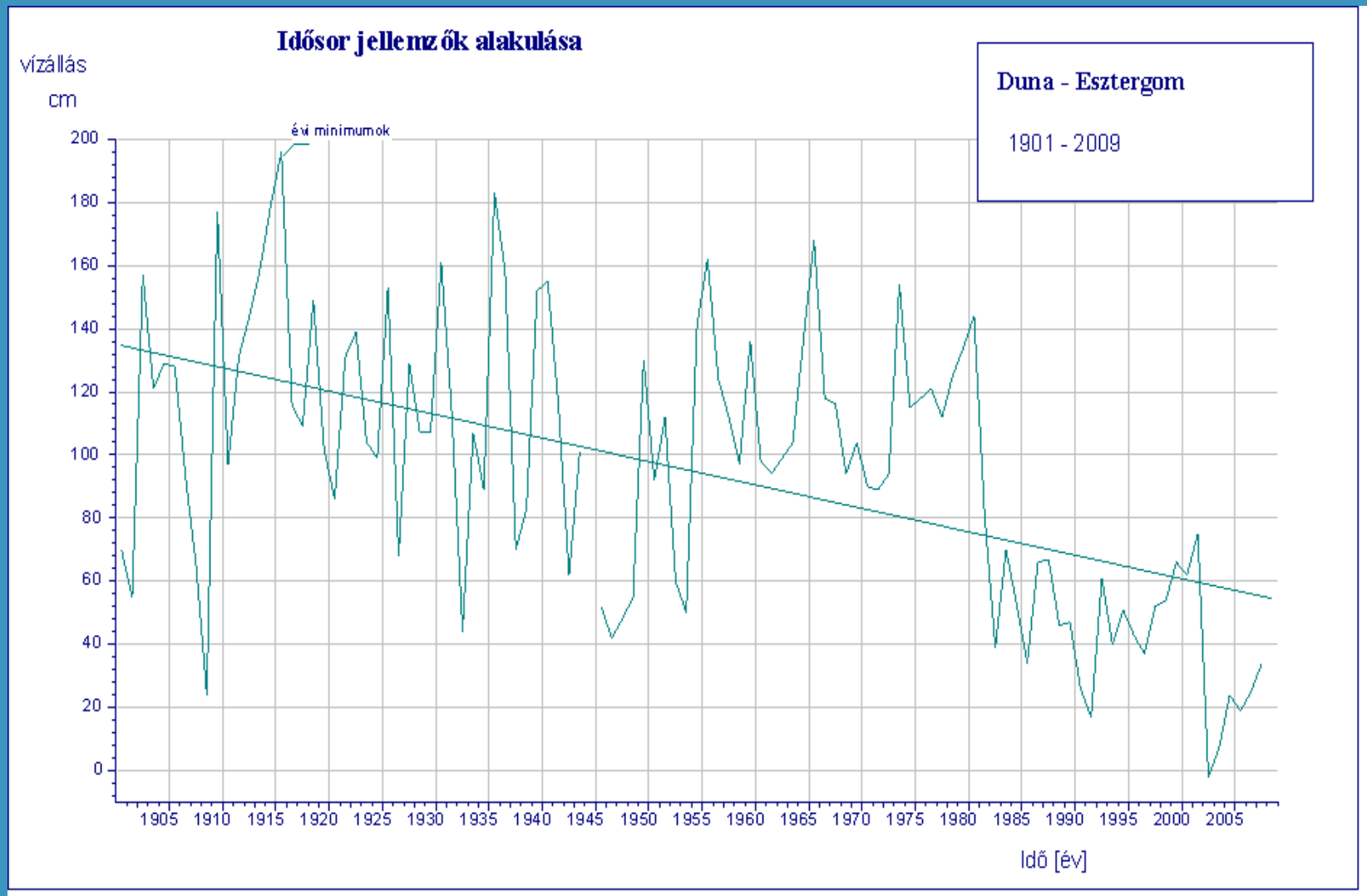

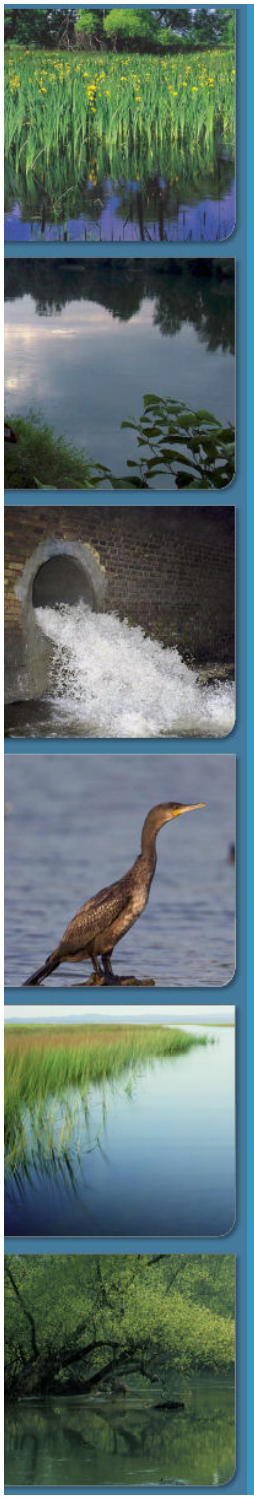

Duna medersüllyedése

- Felső-Dunán a vízlépcsők megszüntetése
- Mederstabilizálás
- Duzzasztás
- VITUKI 2008-ban készített hajózási tanulmánya

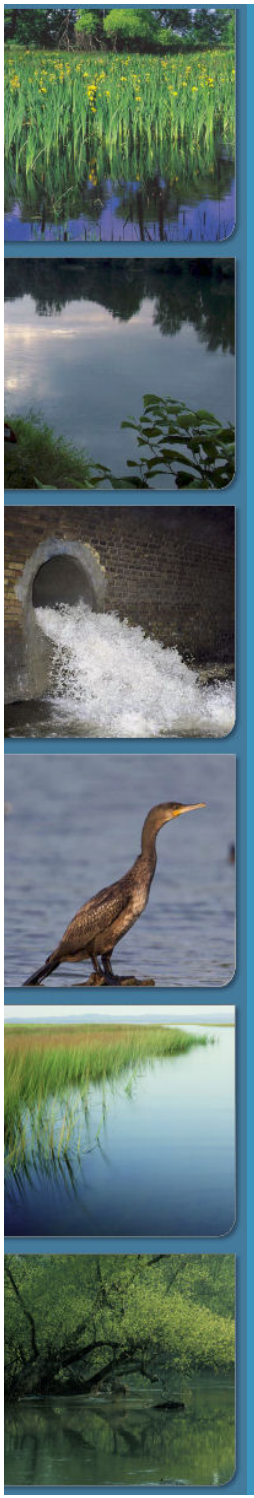

Fenntartható vízhasználatok, a vizek mennyiségi állapotának javítása

1. A felszín alatti vizek fenntartható használata

- vizeket érintő vízkivételek szabályozása
- vízzel való takarékosság

Megvalósítók/költségviselők: vízhasználók

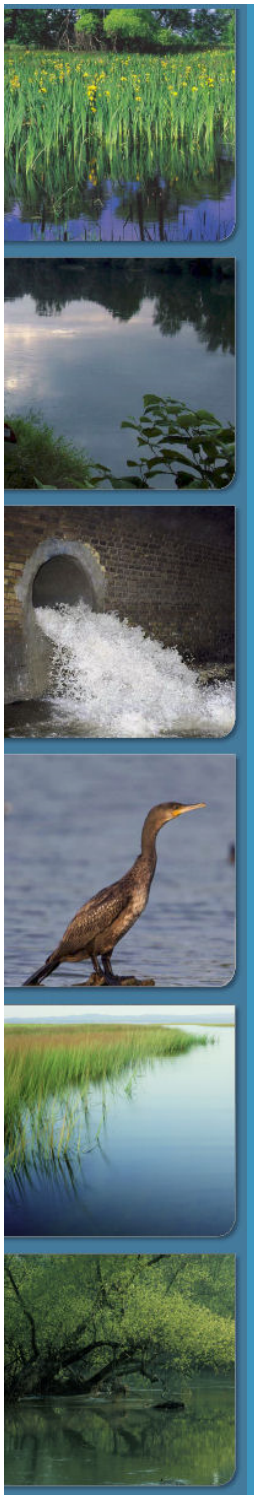

Megfelelő ivóvízminőséget biztosító intézkedések

1. Ivóvízminőség-javító program

Az Ivóvízminőség-javító Program végrehajtása folyik.

Megvalósítók/költségviselők: Önkormányzatok

2. Ivóvízbázisok biztonságba helyezése és biztonságban tartása

Az Ivóvízbázis-védelmi Program végrehajtása folyamatban van.

Megvalósítók/költségviselők: Önkormányzatok

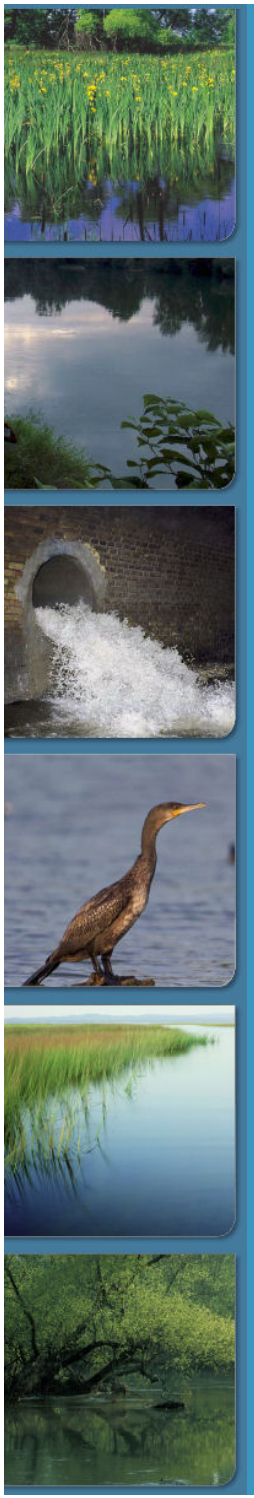

Védett területekre vonatkozó egyedi intézkedések

1. Védett természeti területek speciális védelme

NATURA 2000 területekre vonatkozóan fenntartási tervek kidolgozása.

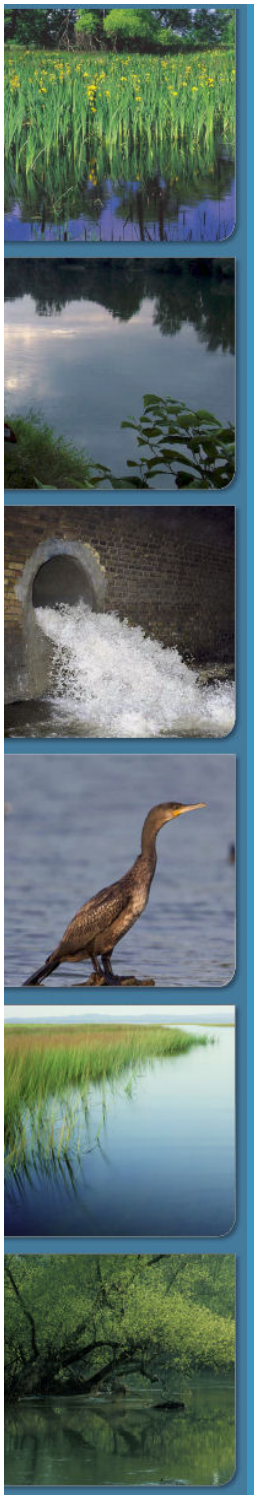

Átfogó, országos intézkedések

1. Vizsgálatok (környezeti hatásvizsgálatok)
2. Engedélyezési eljárások
3. Monitoring fejlesztése
4. Információk biztosítása, nyilvánosság
5. Költségmegtérülés elvének érvényesítése
6. Képességfejlesztés (K+F, szakemberképzés stb.)

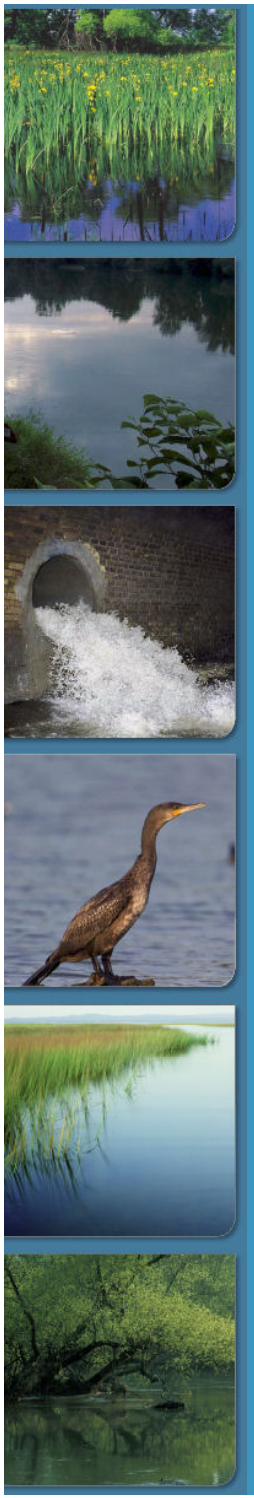

Legfontosabb kérdések a résztvevők felé

1. Egyetért-e a javasolt célokkal, intézkedésekkel, koncepciókkal? Ha nem, mi az, amit módosítana?
2 . A javasolt intézkedések közül melyeket tartja reálisan megvalósíthatónak 2015-ig, és melyeket 2021-ig, illetve 2027-ig?
3. Az Ön szervezete milyen szerepet tud vállalni a tervezett intézkedések megvalósításában, a vizek állapotának javításában?
4. Amennyiben egy tervezett intézkedés az Ön által képviselt szervezet számára ebben a formában nem támogatható, mi ennek az oka, és lát-e olyan kompromisszumot, amely a szervezet részére még elfogadható, miközben a vizek állapota is javítható?